

SEINÄJOKI ROASTED

8 KUUMAA HIILTÄ
KAUPUNGIN ELINVOIMAN SYTYTTÄMISEKSI

JOHDANTO: HIILET KUUMIKSI

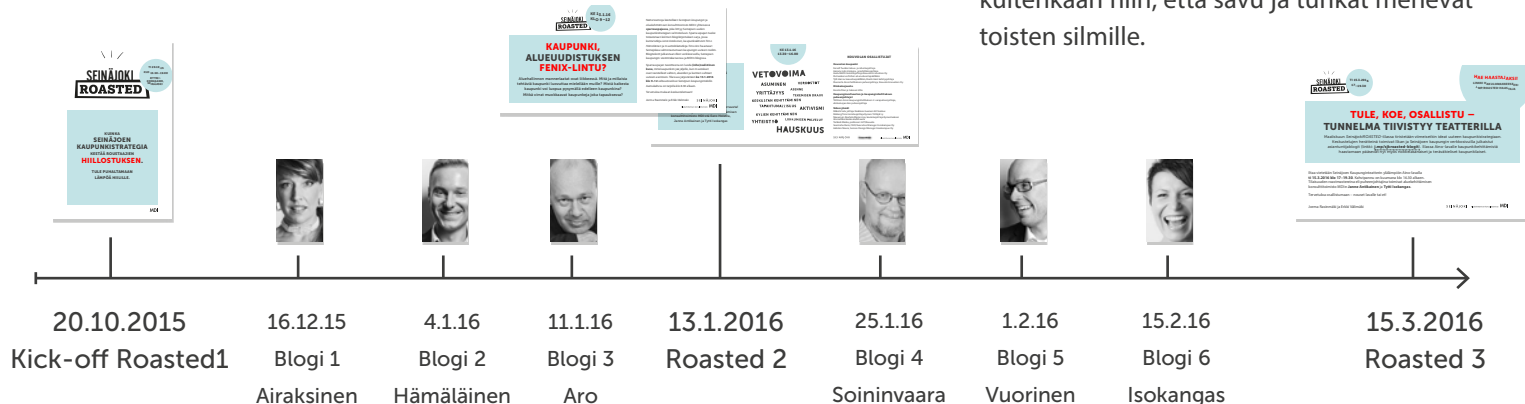
Aluehallintouudistus myllertää suomalaisen aluerakenteen ja alueiden sekä samalla kuntien tehtävät. **Jari Kolehmainen** mukaan kunnalla on jatkossakin neljään koriin jakautuva rooli. Kunta ensinnäkin edustaa yhteisöä, paikallista kansalaisyhteiskuntaa. Toisekseen se tuottaa palveluita, tulevaisuudessa palveluverkostoja johtaen ja hallinnoiden. Kolmanneksi se on paikallisen demokratian pesä ja antaa mahdollisuuden päättää asioista paikallisella tasolla poliittisesti. Neljänneksi se käynnistää ja koordinoi elinvoimaponnisteluja ja tulevaisuustyötä. Erityinen huomio kohdistuu elinvoimatehtävään, jossa jokaisen kunnan luottamushenkilön, virkamiehen, toimielimen ja kuntalaisen on puhallettava yhteiseen hiileen – ei kuitenkaan niin, että savu ja tuhkat menevät toisten silmille.

...HYVÄ EI TIPU JOSTAKIN ULKOPUOLELTA.

– JARI KOLEHMAINEN,
TAMPEREEN YLIOPISTO

Seinäjoen kaupungin strategiantyön tueksi toteutetun ROASTED -hiillostusprosessin kulku.

Blogikirjoitukset: <http://j.mp/sjkroasted-blogit>

IHMISET JA ASENTEET RATKAISEVAT. JA TEKEMISEN KULTTUURI.

– JENNI AIRAKSINEN,
TAMPEREEN YLIOPISTO

Kehittämisessä iso voimavara on kansalaisissa, he ovat kaupungin kokemusasiantuntijoita. Kaupungin kehittäminen on jokamie-

henoiseus olipa kyseessä sitten kansalainen tai kaupungin palkkalistoilla oleva henkilö. Kuntajohtaminen vaatii uudistumista. Kunnan uuden roolin löytäminen tulee vaatimaan uutta johtamistapaa, kuuntelemista, aktivistien mukaanottoa, yritteliäisyyttä ja vapautta.

Valtion huomio on maakun-

nissa, jolloin kuntien uuden ytimen löytäminen on nyt omissa käsissä. **Markus Pauni** haastoi hiillostuksessa luottamusmiehet ja virkamieskunnan verkostojen hallintakyvyn. **Jenni Airaksisen** sanoin uutta vapautta ja vahvuutta on päättää niistä asioista, joista on vastuussa. Seinäjoen on tehtävä oma esitys elinvoimatehtävistä, jotka ovat kaupungin ja kaupunkilaisten omissa käsissä. Sen jälkeen mietitään, mitä ovat tukipalvelut ja mitä tehdään yhteisesti ilman kuntarajoja. Keskeistä menestyksen hetkellä on kyseenalaistaminen, jonka pohjalta voi löytyä uusi lähtö, tarvitaan kykyä keksiä kaupunki uudelleen.

MAAKUNTA- JA ALUEHALLINTO- UUDISTUS ON VIRKISTÄVÄ JA TERÄVÖITTÄVÄ MAHDOLLISUUS KAUPUNGEILLE.

– 2. HIILLOSTUKSEN HUOMIO

Tässä pamfletissa nostamme esiin kahdeksan kekälettä, *kuumaa hiiltä* Seinäjoen uuden elinvoiman sytyttäjiksi. Jokaisen luvun loppuun on kiteytetty Tekeminen-kohtaan prosessin aikana syntyneitä ajatuksia ja ehdotuksia Seinäjoen elinvoiman vahvistamiseksi. Niiden toteuttaminen on kiinni ensisijaisesti kaupungin henkilöstöstä ja päättäjistä. Tottakai kortta kekkoon tarvitaan myös asukkailta.

TEKEMINEN

- × Kaupungin henkilöstön ja päättäjien on määriteltävä ne elinvoiman tehtävät, joita kaupunki haluaa hoitaa itse ja yhteistyössä toisten kuntien kanssa.

TEKEMINEN

- × Kaupungin näkeminen kokonaisuutena, kyläpolitiikoinnista irti päästäminen.
- × Monenkirjavien asumisen mahdollisuuksien tuominen esille: keskusta, taajamat, kylät.
- × Keskusta-asumisen kehittäminen: monipuolinen asuntotuotanto, viihtyisät viheralueet ja kohtaamisen paikat. Kaupungin henkilöstön nähtävä yli hallintoputkirajojen.

IHMISET ASUINPAIKKAVALINNOILLAAN TEKEVÄT ELINVOIMAN.

– EERO HOLSTILA, MDI:N NEUVONANTAJA

1. KIRJAVASSA KAUPUNGISSA VIIHTYY

Seinäjoki on 2000-luvun alun kasvu- ja menestystarina. Suorastaan ihme. Tulevaisuudessa kaupungin ydintehtävänä on olla viehko ja luoda tilaa kokeiluille ja kokemuksille.

Kaupungin kasvu on keskeisesti kiinni siitä, miten se pystyy houkuttelemaan nuoret takaisin Seinäjoelle. Keskusta-asumisesta tulee tehdä houkutteleva vaihtoehto mm. kunnostamalla puistoja ja lisäämällä sekä omistus- että vuokra-asuntojen tarjontaa keskusta-alueella. Perheille, erityisesti muualta muuttaville, tarjottujen palveluiden tulee olla ensinnäkin löydettävissä ja sen lisäksi laadukkaita. Myös paluumuuttajien houkuttelu vaatii lasten ja nuorten palveluihin satsaamista. Seinäjokelaiset nuoret toivovat hyviä julkisia kulkuyhteyksiä, tiloja kokoontua ja harrastaa ilman kilpailupaineita. Vaikka nuoret asioivat mielellään netissä, he kaipaavat kohtaamispaikkoja sekä henkilökohtaista palvelua ja mutkatonta asiointia kaupungin virastoissa.

Viihtyisyys ratkaisee kilpailutekijänä. Erityisesti keskustaan tarvitaan jatkuvaa sykkeiden ja tapahtumien virtaa, jottei keskusta kuole. Kaavoitus on tietenkin kaupungin tärkein työkalu, kokonaisvaltainen kehittäminen ja kommentointi avaa näkyä paremmin kuin pistemäinen puuttuminen.

Seinäjoen erityis- ja erottumisperirteenä on sen maaseutuvaltaisuus – maatalous on edelleen yksi elinvoiman keskeinen lähde. Seinäjoen kehittäminen ei saa keskittyä vain kaupunkikeskustan kehittämiseen, vaan huomioon on otettava myös muut taajamat ja elinvoimaiset kylät. Seinäjoen menestys ruokkii koko maakuntaa.

Suurin haaste Seinäjoelle on nähdä laaja kaupunki yhtenä kokonaisuutena. Vanhoja mui-telelmalla ja kyläpolitiikointimantroja hokemalla vanhat rakenteet vankistuvat ja vastakkainasettelut vain kärjistyvät. Virkakunnan ja päättäjien on haettava rohkeasti uutta, koska peruutuspeiliin katsomalla saadaan aikaan vain enemmän entistä. Uuden tekeminen vaatii kehittämisen piirin avaamista uusille tekijöille. Kirjavuuteen ja toimivaan kaupunkiin kuuluvat erilaiset kehittämisen äänet ja useat erilaiset toimivat ratkaisut. Kehittämisessä on nähtävä yli kaupungin sisäisten hallintorajojen.

SEINÄJOKI ON PÄÄSSYT OMAN TYÖNSÄ JA VALINTOJENSA ANSIOSTA ITSE ITSEÄN VAHVISTAVALLE POSITIIVISELLE KASVUKEHÄLLE.

– TIMO ARO, MDI:N NEUVONANTAJA

2. ELINVOIMAA SYNTYY KORTTELEISSA

Uusien ideoiden synnyttämisessä ja kasvattamisessa ”ensimmäinen kaupunki” oli yrityksissä ja tutkimuslaitoksissa ja toinen sijaitti kampuksilla. Kolmas innovaatioiden ja uuden elinvoiman luomisen kaupunki on avoin ympäristö, joka edellyttää elävää ja tiivistä kaupunkia. Asemanseudut ovat kokeilualusta kaupunki-innovaatioille.

Elinvoiman kehittäminen kulminoituu kuumiin pisteisiin, joita ovat mm. asemanseutu, ruutukaava-alue ja muut keskukset. Solmukohdissa on aina menoa ja menijöitä junaan, linja-autoon, autoon ja pyörän selkään. Sujuva liikkuminen on kuitenkin vain välinearvo, olennaisinta liikkujan kannalta on perillepääsy sekä liikkumista ja arkea helpottavat palvelut. Asemanseudulla yhdistyy useita toimintoja, liikennemuotoja, omistajia ja intressejä. Tämän vuoksi asemanseutu on kehittämisen kuuma piste.

SAAVUTETTAVUUS ON PELKKÄÄ POTENTIAALIA. SAAVUTETTAVUUS PITÄÄ LUNASTAA, SIIHEN TARVITAAN 'KAAPPAREITA'.

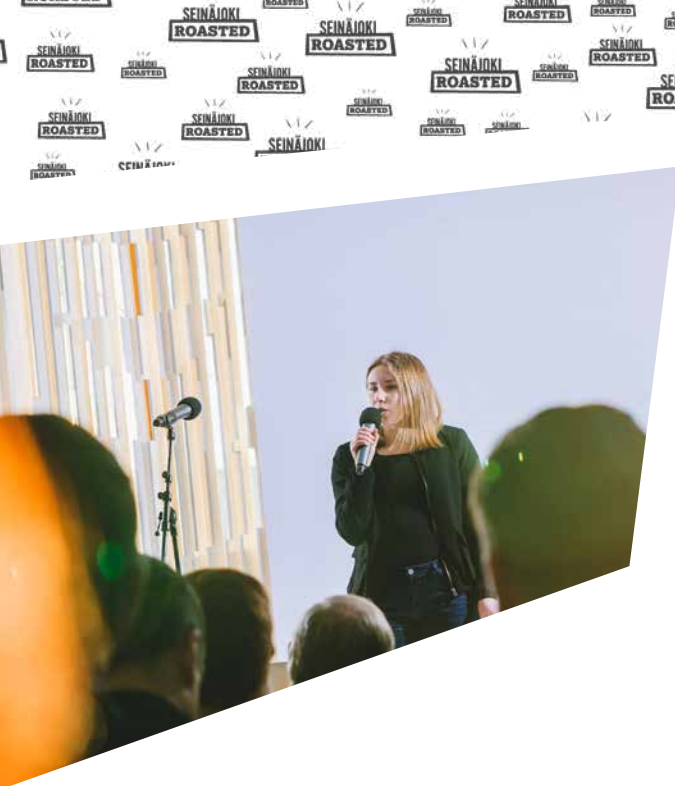
– ARI HYNYNEN, TAMPEREEN TEKNILLINEN YLIOPISTO

Avoin innovointi vaatii tilallisia järjestelyitä. **Ari Hynynen** haastaa kaupungin itsensä toimimaan kampuksena. Seinäjoella on kokemusta onnistuneesta kesannoinnista mm. Rytmikorjaamolla. Mikseivät asemanseutu ja keskustan korttelit voisi toimia kesantopeltona liike-elämän ja tutkimuksen innovaatioille?

TEKEMINEN

- × Kaupunki laatii keskustalle innovaatiokaavan.
- × Tehdään asemanseudusta kokeiluympäristö uusille palveluille.

3. KANSAINVÄLINEN OPISKELIJAKAUPUNKI SEINÄJOKI

Elinvoiman ja avointen innovaatioiden kaupungissa elinvoiman mittarina ovat opiskelijat. Tätä kaupunkia ei historia rasita, se on Suomen nuorekkain kaupunki. Siis, millainen on kansainvälinen opiskelijakaupunki Seinäjoki?

TEKEMINEN

- × Kokeiluja käytäntöön, opiskelijat niitä tekemään. Kaupunki laittaa kaupunkikehityksen hackathonin pystyyn.
- × Kaupunki kummiksi mukaan pienten yritysten akatemia-toimintaan, jossa nuoret pääsevät kokeilemaan siipiään todellisissa työtehtävissä.

Seinäjoen yliopistokeskuksella on vahva jalansija sekä poikkitieteellisessä tutkimuksessa että paikallisena innovaatiotoimijana. Toisaalta vaarana on jälleen korkeakoulutuksen rakenteelliset muutokset.

Seinäjoella on paljon kansainvälisiä opiskelijoita ja mm. ammattikorkeakoulu on solminut yhteistyösopimuksia ulkomaisien korkeakoulujen kanssa. Kansainväliset opiskelijat ovat voimavara myös yrityksille. Yritykset voivat kansainvälistyä esimerkiksi ottamalla kansainvälisen harjoittelijan töihin. Seinäjoella on mahdollisuus lisätä vetovoimaa

maa sekä kotimaisten että kansainvälisten opiskelijoiden silmissä elävöittämällä keskustaa ja tuomalla oppilaitokset ja korkeakoulut lähemmäksi kaupunkia, yrityksiä ja ihmisiä.

OPISKELUN JA PALUUMUUTON MERKITYS ON ELINVOIMALLE SUURI.

– OSMO SOININVAARA,
MDI:N NEUVONANTAJA

MITEN MUUTTOVOITTOA SAADAAN OMAN MAAKUNNAN ULKOPUOLELTA? MITEN KANSAINVÄLISTYTÄÄN?

4. AVOIN AKTIVISTIKAUPUNKI PUUHAA JA PUNTAROI

Aktivismille on tilaa ja tilausta, kaikkialla. Kun kaupunkilainen on kehittäjä, kaupunki antaa tilaa aktivisteille. Erilaisia innokkaita ryhmiä ilmoittautuu kaupunkia kehittämään ja ajattelemaan isosti. Missä Seinäjoella kohtaavat aktivistit ja kaupungin kehittäjät? Missä tuuletetaan ja testataan ajatukset? Voisiko kaupungille tai nettiin perustaa kaupunkikehittelyklubin, jossa keskustelu jatkuu?

Kaupunkiaktivisti **Timo Hämäläisen** mukaan aktivismi luo vaihtoehtoja. ITE-kulttuuri on nousussa ja kaupunkilaisilla on asiaa. Ainoa kysymys on, onko Seinäjoki valmis. Kaupunkiorganisaation on osattava olla vuorovaikutuksessa kansalaisten kanssa sekä sallittava ja ruokittava aktivismia. Kaupunkiakin kehitetään käyttäjälähtöisesti. Tämä edellyttää uudenlaista ajattelua ja tekemisen kultuuria sekä kaupunkilaisilta että kaupungin johdolta. Kaupungin kannattaa jalostaa keskusteluyhteyttä aktivistien kanssa esim. haastamalla heitä ottamaan kantaa isoissa asioissa. **Jarl Matti Anttilan** sanoin eri kumppaneiden kelloaajuudet kehittämiselle ovat erilaisia, kaupungin yhtenä roolina on erilaisten kelloaajuuksien synkronointi. Kysymys kaupungille kuuluu myös, mille kelloaajuudelle kaupunki haluaa itsensä kokonaisuutena virittää ja mihin itseään verrata. Kaupungilla tulee

olla kunnianhimoa tähdätä koko ajan nykyistä sarjatasoa korkeammalle. Sillä tavalla löytyvät maailmalta parhaimmat kumppanit ja sparrarit.

Kaupunkilaisia ei osallisteta vain muutoseikkojen täyttämisen takia. Keskusteluilla ja kehittämisellä tulee olla pitkäjänteinen kaari ja säännöllisesti toistuvat tapaamiset. Kaupungin koneiston ja päättäjien tulee sitoutua pitkäjänteiseen kehittämiseen. Kaupungin tulee perustaa kaupunkikehittelyklubi, johon kokoonnutaan säännöllisesti keskustelemaan roasted-hengessä. Klubijäsenyys antaa asukkaille suuremman mahdollisuuden vaikuttaa kuin tavallisessa tiedottamisessa ja kuulemisessa. Erilaisia osallistumiskäytäntöjä kokeilemalla saadaan uusia ideoita ja uusia ihmisiä mukaan sekä myös niitä heikompien ääniä, joita on muuten vaikea saada kuuluviin.

TEKEMINEN

- × Laaditaan Seinäjoen Aktivismin Aakkoset (SAA kehittää -opas), jotka kutsuvat ja opastavat kaupunkilaisia isoihin ja pieniin projekteihin.
- × Kansalaistottelemattomuuskoordinaattori (eli aktivaattori) kaupunkiin töihin.
- × Kaupunki perustaa kaupunkikehittelyklubin.

Haasta kaupunki olemaan hauska! Seinäjoen on noustava takaisin kansalliseen ja kansainväliseen kärkeen tapahtumissa ja huomiossa. Tapahtumien sesonki on kesällä. Kuinka saamme Seinäjoen ympärivuotiseksi hauskuuden tyyssijaksi?

Tapahtumat ovat aktivismin ilmentymiä. Ne ovat usein arjen sekaan sujahtavia pienempiä tapahtumia, joilla on suuri merkitys osallistujille. Tapahtumien järjestäminen tulee olla niin jouhevaa ja kaupungin puolesta keskitettyä kuin mahdollista. Kaupunkia tulee ajatella erilaisten tapahtumien näyttämönä. Kaupungin tapahtumajärjestäjät pitäisi ottaa mukaan kaikessa suunnittelussa, jotta kaupungin tiloista tulee eläviä ja toimivia.

- × **Perustetaan kaupunkiin yhden luukun tapahtumatoimisto, joka tukee tapahtumien järjestämisessä (mm. lupa-asiat) ja edustaa kaupunkia tapahtumatuotannoissa.**

– OSMO SOININVAARA, MDI:N NEUVONANTAJA

6. VALTAKUNNAN HUOMAAMATTOMIMMAT YRITYSPALVELUT

Kaupungilla tulee olla niin toimivat yrityspalvelut, että yritykset eivät edes huomaa, että niitä jeesataan. Yritykset itsekin kaipaavat vain rauhaa toimia sekä tukea tarvittaessa. Ei tukehdueta yrityksiä kehittämisellä.

Tero Vuorisen mukaan kaupunki on oikeasti yritysystävällisin olemalla mahdollisimman vähän tiellä. Yrittäjät kaipaavat ongelmattomuutta ja yllätyksettömyyttä. Tukien, avustuksien, kurssitusten tyrkyttäminen voi koi-tua jopa häiriöksi. Vähemmän puuttumista on usein enemmän tulosta.

**YRITYSTEN
TUKEMINEN
ON PARASTA
SILLOIN, KUN SITÄ
EI HUOMAA.**

– HIILLOSTUKSEN ANTIA

Käytännössä kaupunki voi helpottaa aloit-tavien yritysten taivalta tarjoamalla sopivia toimitiloja ilmaiseksi esimerkiksi keskustan alueelta. Kasvuyrityksiä kannattaa tukea mahdollisimman paljon, mutta ottaa myös huomioon, että kaikki eivät halua kasvaa. Yhtä muuttia ei kannata tarjota, kun kaikki yritykset ja yrittäjät ovat erilaisia.

**SOTEN SIIRTYMINEN
VAPAUTTAA KUNTIEN
VOIMAVAROJA OMAN
ALUEEN ELINKEINOJEN
KEHITTÄMISEEN.**

– ANSSI KUJALA,
SUOMEN YRITTÄJÄT

TEKEMINEN

- × Kasvunäkäisille yrityksille kunnan ruokintaa: yrityspalveluissa veturi- ja kasvuyrityksiin panostaminen, räätälöidysti.
- × Lupa- ja rakennusasioissa kaupunki lupaa ja tekee priimaa palvelumuotoilua yrityksille.

VERKOSTOSSA PAIKKA ON ANSAITTAVA.

– JARI KOLEHMAINEN,
TAMPEREEN YLIOPISTO

TEKEMINEN

- × Kasvukäytävän suunta on Tampereelle, Vaasa tulee mukaan Seinäjoen imussa.
- × Kansainvälistymiseen kannustetaan kaupungin sisällä, kaupunki on aktiivisesti tukemassa toimijoita kansainvälistymisessä.

7. KAUPUNKI VERKOSTOISSA

Seinäjoen on hiottava yhteydet ulos kuntoon ja liitettävä kaupunki osaksi Suomen kasvukäytävää. Samaan aikaan kaupunki on prosentuaalisesti kansainvälistyvin kaupunki lähivuosina. Siihen on panostettava.

Seinäjoki on kasvanut viime vuosina hyvin. Tulevaisuudessa kasvu tulee enemmän maakunnan ulkopuolelta. Seinäjoen on luonnastettava uskottavasti paikkansa Suomen kasvukäytävän (ennen Helsinki–Hämeenlinna–Tampere-käytävän) jatko-osana. Yhteyksiä ei tietysti katkota muihinkaan suuntiin, Vaasaan tai Jyväskylään, mutta strategisesti pääsuunta on Tampere. Seinäjoella on mahdollisuutensa saada siivunsa väestön ja työpaikkojen kasvusta käytävällä.

Yhteyksiä rakentuu myös kansainvälisesti. Niiden luomisessa yritykset, korkeakoulut ja oppilaitokset ovat kärkijoukoissa. Kansainvälistymisessä on myös pienempiä avauksia palveluissa, niitä on rohkaistava ja ruokittava kasvamaan suuremmiksi.

KÄYTÄVÄSTÄ ON SAATAVA KAIKKI HYÖTY.

– KIMMO HEINONEN, SEINÄJOKI

8. HAUSKA JA HOUKUTTELEVA KAUPUNKI

Seinäjoki on onnistunut voimien kokoamisessa ja Seinäjoen tarinan rakentamisessa 2000-luvun alussa. Nyt on aika purkaa maineen elementit, koota ne uudestaan, erottautua yhä uudestaan ja välittää viestiä. Nyt ja lähitulevaisuudessa oikea tapa kehittää on kumppanuuksien kautta.

Suomalaisten kaupunkien kartalla käy kiri. Voittajia ja häviäjiä rankataan raa’asti. Seinäjoki pärjää medioissa yleisesti ottaen hyvin, onhan Seinäjoen seutu EK:n yritysilmastotutkimuksessa Suomen ykkönen, itse Seinäjoki pronssisijalla ja THL:n onnellisten kaupunkien tutkimuksessa toisena. Kuinka Seinäjoki voi pysyä houkuttelevuuden kärjessä? Maineen elementit on kirkastettava, teroittaa **Eero Holstila**. Tarvitaan yhteinen Seinäjoen tarina. Kaikkein tärkein elinvoiman mittari on, voiko asukas suositella paikkakuntaansa asuinpaikkana parhaille ystävilleen. Kaupungin markkinointia on kohdistettava potentiaalisimpiin muuttajiin, terävimmän nuoriin perheisiin.

Verkostomaisesti toimiva yhteisöllinen kaupunki vaatii päivitettyä asennetta ja tapoja toimia. Tämä on ensisijaisesti herätys ja haaste kaupungin henkilöstölle: kuinka kaupunki osaa vietellä verkostoja kehittämiseen ja johtaa niitä. Kaupunki voi laatia kaupunkiyhteisöstrategian ja tehdä siihen käytännön toimet – 100 kaupunkitekoa, joka on avoin kilpailu uuden elinvoiman luomiseksi. Pienillä panoksilla voidaan saada paljon liikettä aikaan.

**SEINÄJOELLA ON
YMMÄRRYSTÄ SIITÄ MITEN
MUUT ORGANISAATIO
TOIMIVAT, MUTTA EI
OLE LIIAN INTIIMI.
KESKISUURUUDEN
EKONOMIAA KANNATTAA
HYÖDYNTÄÄ.**

– JARI KOLEHMAINEN, TAMPEREEN YLIOPISTO

**MUKAVAT
KAUPUNGIT
MENESTYVÄT,
SIIHEN KANNATTAA
PANOSTAA.**

– OSMO SOININVAARA,
MDI:N NEUVONANTAJA

TEKEMINEN

- ✗ Seinäjoen tarinan kirjoittaminen.
- ✗ Lobbausstrategian laatiminen – yhteinen kärki ja ymmärrys lobbauslistalla olevista asioista.
- ✗ Kaupunkiyhteisöstrategian laadinta ja 100 kaupunkilaistekoa -kilpailun avaaminen.

EPILOGI: HIILLOKSESTA ROIHUUN

Kaupungin tulee osallistua ja osallistaa – olla siellä missä tapahtuu. Sen tulee myös inspiroida, auttaa tekoihin ja toimeliaisuuteen siellä missä ei tapahdu. Kaupungin tulee yhä enenevässä määrin tulla lähemmäs kaupunkilaisia: asukkaita, yrittäjiä, yhdistyksiä ja yhteisöjä, koska sen tekeminen tulee yhä enemmän rakentumaan kumppanuuksiin, verkostoihin. Sen tulee nostaa esiin onnistumisia: kannustaa, kirittää ja kulkea rinnalla. Komentamisen aika kaupunkien toimintatapana on ohi, koska määräämällä, käskemällä ei kumppaneita, aktiivisten ja osallistuvien joukkoja liikutella. Nyt on osattava johtaa keskeltä – kutsuen, kysyen, kuunnellen ja reagoiden. Verkostojohtajuudessa olennaista on vahvuuksien, osaamisen, kyvykkyyksien tunnistaminen ja tunnustaminen ja sen jälkeen – vetovuorojen jakaminen.

Taikaiskusta kukaan ei kykene vanhoja totuttuja toimintatapoja muuttamaan. Kun edetään epävarmoina aikoina ra-

kenteiden hakiessa paikkaansa, kokeilemalla eteneminen on tie, joka kannattaa valita. Kokeilemalla kehittäminen tuo tekemiseen draivia, koska siinä ei jäädä odottamaan valmiita vastauksia, vaan generoidaan sekä kysymyksiä että vastauksia samanaikaisesti – pysytään liikkeessä ottaen kokeilujen opeista suunta eteenpäin.

Teemme sen yhdessä -kulttuuri on hauskan ja elinvoimaisen kaupungin tunnusmerkki. Muutosten airueina ovat ihmiset. Hauska kaupunki on yhteinen, yhteisöllinen, omalta tuntuva. Se kutsuu mukaan, se antaa tilaa toimia, se mahdollistaa. Rohkeutta, kykyä heittäytyä ja etsiä uusia tapoja toimia – sitä tarvitaan nyt. Ihmississä ja muutosten myllerryksessä piilee valtava mahdollisuus.

– Tytti Isokangas, MDI